

Mari-Liis Jääger • Grete Koho

Perekond Ööbikute seiklused rahamaailmas

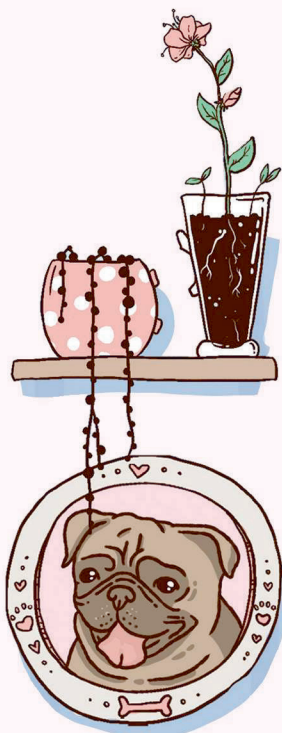
Rahatarkuse töövihik
mudilastele

Mari-Liis Jääger • Grete Koho

Perekond Ööbikute seiklused rahamaailmas

Rahatarkuse töövihik
mudilastele

Töövihiku on välja andnud
Swedbanki Rahaasjade Teabekeskus

Mari-Liis Jääger, Grete Koho

Perekond Ööbikute seiklused rahamaailmas

Tekst: Mari-Liis Jääger, Grete Koho

Illustraator: Lina Ribinske

Tõlkija: Nele Mikk

Toimetaja: Kaja Randam

Trükk: Ellington

Swedbanki Rahaasjade Teabekeskus, 2024

Tere, rahamaailma avastaja!

Raha mängib elus tähtsat rolli. Raha eest saame osta vajalikke asju, täita oma unistusi ja aidata teisi. Selleks, et neid asju teha, peame aga esmalt raha teenima.

Töövihikus võid nuputada ja teha põnevaid ülesandeid ning saad uusi teadmisi.

Täiskasvanule!

Rahatarkuse töövihikus on viis osa:

1. Raha ja rahaliigid
2. Raha teenimine
3. Vajadused ja soovid
4. Tark kulutamine
5. Säästmine ja eesmärkide saavutamine

Igal osal on sissejuhatus, mille võiksite koos lapsega kõigepealt läbi lugeda. Põhjalikumate teadmiste omandamiseks võiksite kuulata või lugeda vastavat juttu raamatust „Perekond Ööbiku raha- ja muud asjad“, kuid ülesandeid saab lahendada ka jutte lugemata.

Töövihiku lõpust leiad:

- diplomi, kuhu saab kirjutada lapse nime, ja selle talle eduka ülesannete lahendamise eest pidulikult üle anda;
- sildid, mille seast laps võib leida oma lemmiku, selle välja lõigata, ära kaunistada ja purgile või karbile kleepida, et hakata sinna raha koguma.

Innusta last tegutsema ja end loominguliselt väljendama!

1. Raha ja rahaliigid

Me puutume rahaga kokku iga päev, sest ostame selle eest tarvilikke asju. Enne raha leiutamist kauplesid inimesed kaupa vahetades, kuid aja jooksul muutus kauba väärtuse hindamine liiga keeruliseks. Janek tahab mänguautot vahetada Liisu nuku vastu, aga kas auto on sama väärtusega kui nukk? Selle probleemi lahendamiseks leiutatigi raha, millele määrati kindel väärtus. Nii muutus kauba müümine ja ostmine lihtsamaks.

Rahal on mitu vormi: mündid, rahatähed ehk paberraha ning digiraha ehk maksekaardid. Kauba eest saab maksta isegi nutiseadmega, näiteks telefoni või nutikellaga.

Kuula Spotifyst, YouTube'ist või loe Swedbanki blogist juttu „Vanaisa rahalugu“.

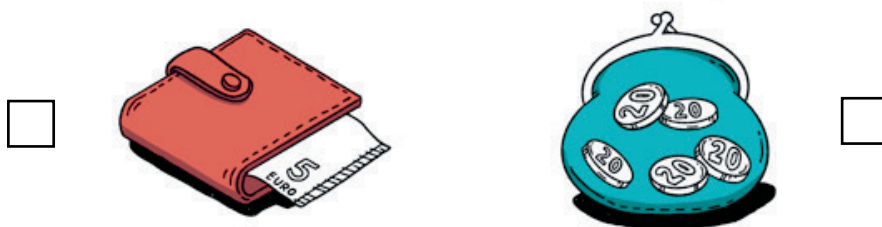

1. ülesanne: MILLEGA SAAB MAKSTA?

Värvi ära pildid, mis kujutavad rahaliike ja maksevahendeid.

Kummas rahakotis on rohkem raha? Tõmba sellele ring ümber.

Mitu kommikotti saab osta punases rahakotis oleva raha eest? Kas sinises rahakotis on piisavalt raha, et sama palju kommi osta?

Punases rahakotis oleva raha eest saab osta _____ kommikotti
Sinises rahakotis oleva raha eest saab osta _____ kommikotti

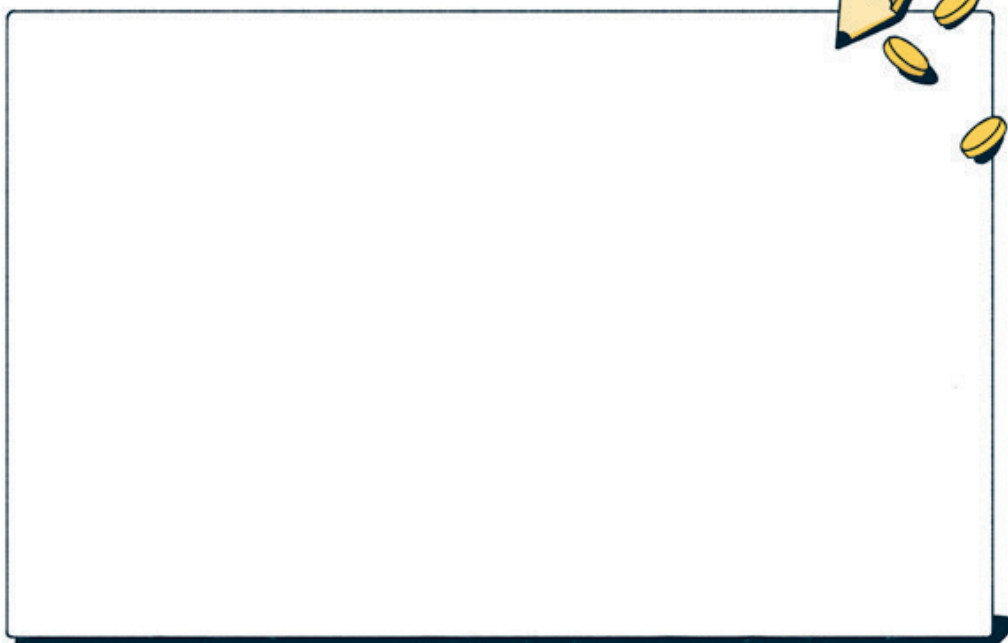
2. ülesanne: MILLINE ON RAHA TULEVIKUS?

Joonista, milline võiks välja näha tuleviku raha Maal ja teistel planeetidel. Mis kujul raha esineb?

Mis värvi see on?

Keda või mida rahatähtedel kujutatakse?

Lase mõtetel lennata!

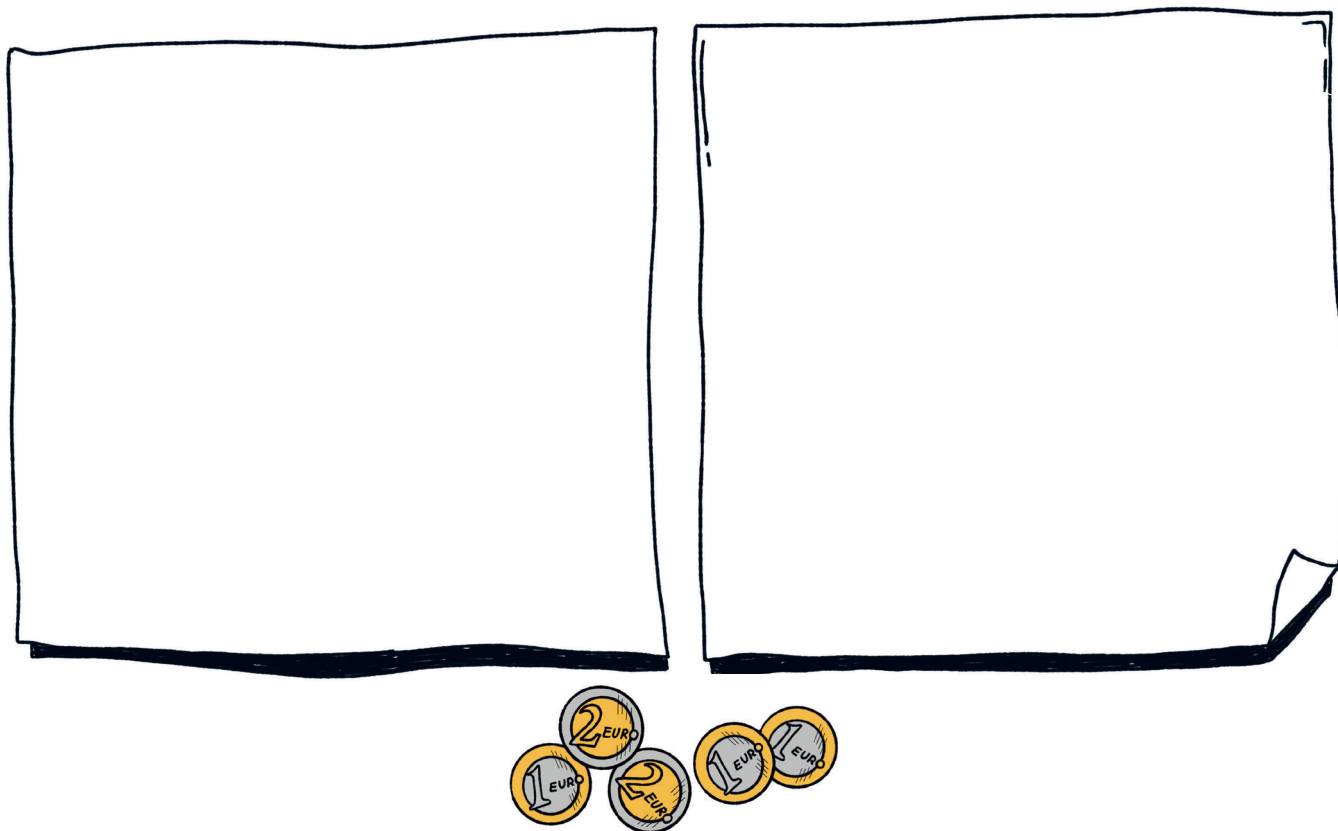
2. Raha teenimine

Mänguasjad ja muu ei ilmu koju iseenesest, vaid need ostetakse raha eest. Raha ei ilmu ka selgest taevast, vaid selle peab välja teenima. Meil on ainult nii palju raha, kui suudame teenida.

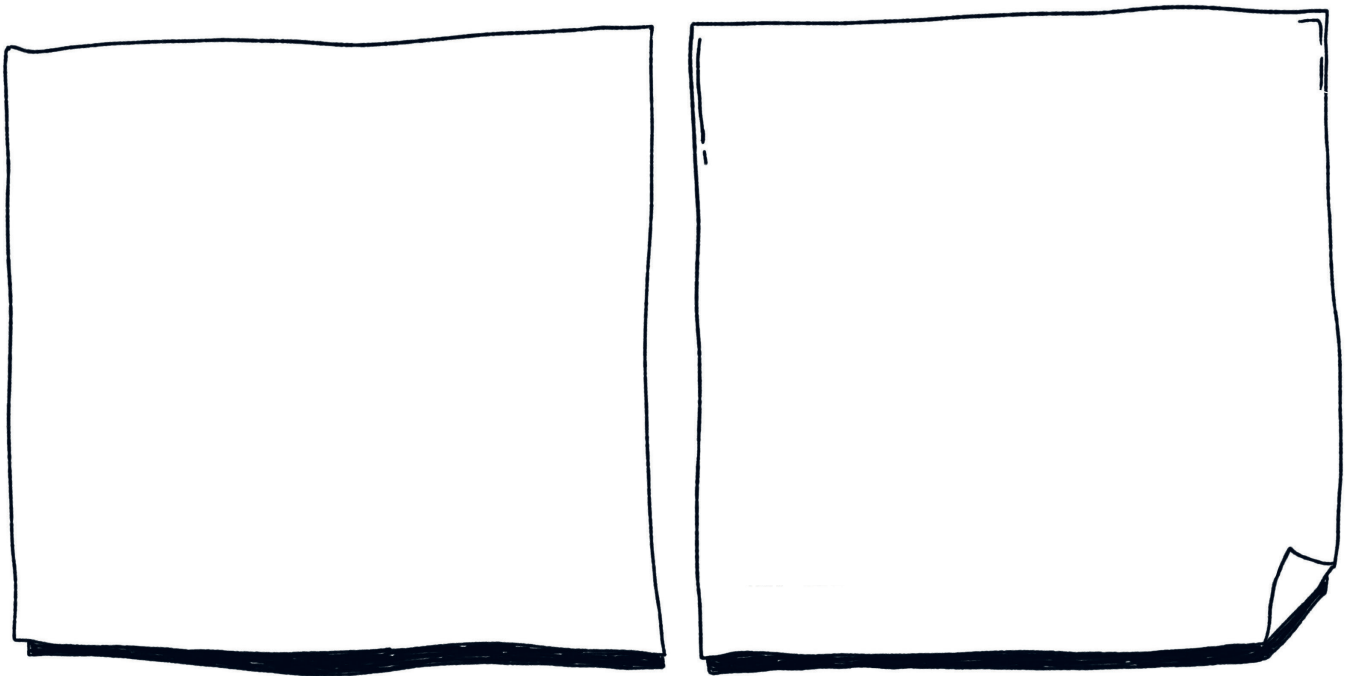
Täiskasvanud käivad tööl, täidavad mitmesuguseid ülesandeid ja saavad selle eest palka. Töökohti ehk ametikohti, kus raha teenimiseks käiakse, on mustmiljon. Mõnel kohal aidatakse teisi, näiteks arstid ravivad, politseinikud kaitsevad ja õpetajad õpetavad inimesi. Teistes kohtades luuakse midagi, näiteks luuletaja kirjutab luuletusi, pagar küpsetab leiba ja puusepp meisterdab mööblit.

1. ülesanne: KUIDAS RAHA TEENIDA?

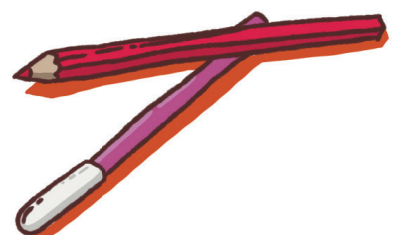
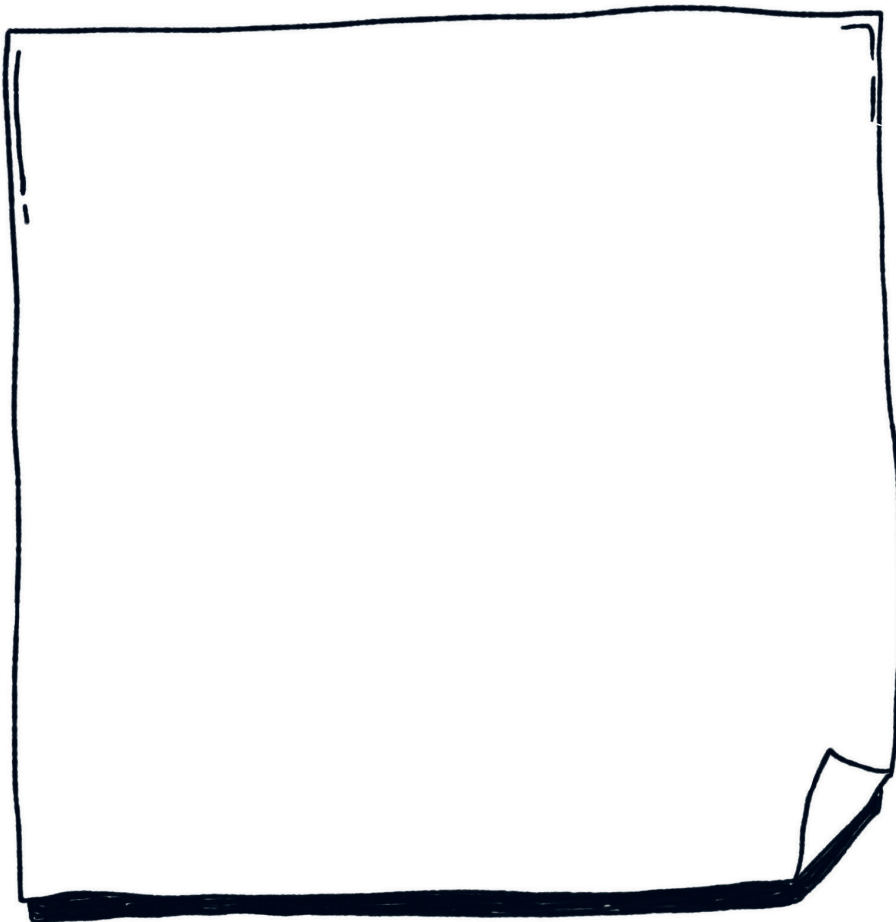
Kadri otsustab raha teenida, müües naabritele vanaema-vanaisa kasvatatud aiasaadusi. Kadri ja Gustavi vanemad käivad tööl. Teenitud rahaga makstakse arveid ning ostetakse toitu, riideid ja mänguasju. Raha kulub arvete maksmiseks ning toidu, riiete ja mänguasjade ostmiseks. Kirjuta või joonista, kuidas sinu vanemad raha teenivad.

Kirjuta või joonista, kus sina tahaksid töötada, kui suureks kasvad.

Kadri teenib raha, sest on töökas ja sihikindel. Aruta täiskasvanuga ja pane kirja, millised head omadused sind iseloomustavad.

2. ülesanne: PUUDUVAD TÄHED

Aita Ööbikute perel mõistatus ära lahendada ja leia lünkadesse sobivad tähed.

TA_KU_AHA

_ÖÖKOHT

PA_K

S_MMA

KI_GITUS

MÜ_T

M_KSE_

RAHA_AS_A

TÖÖ_ASU

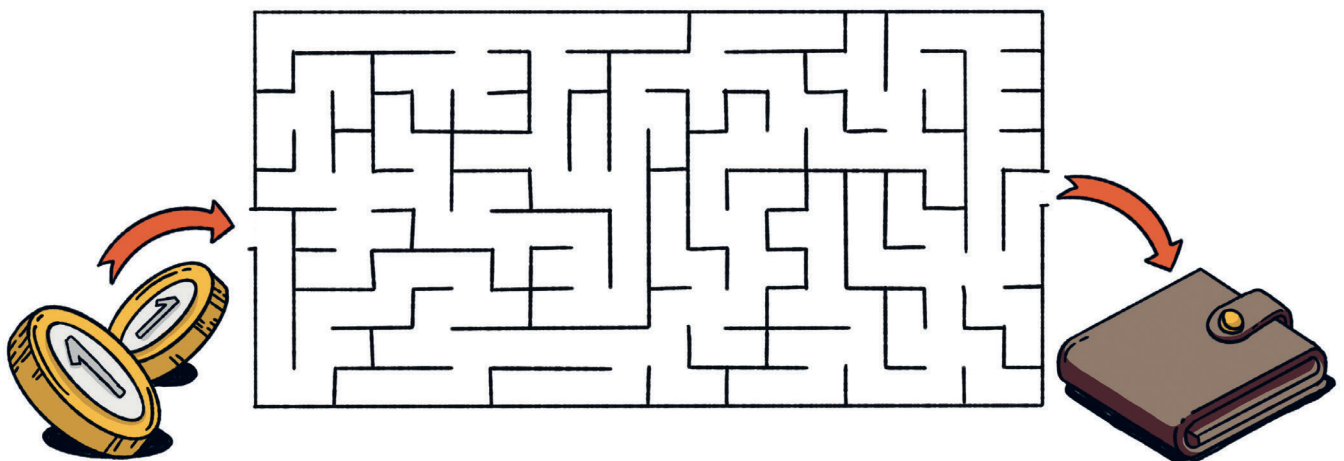

_URO

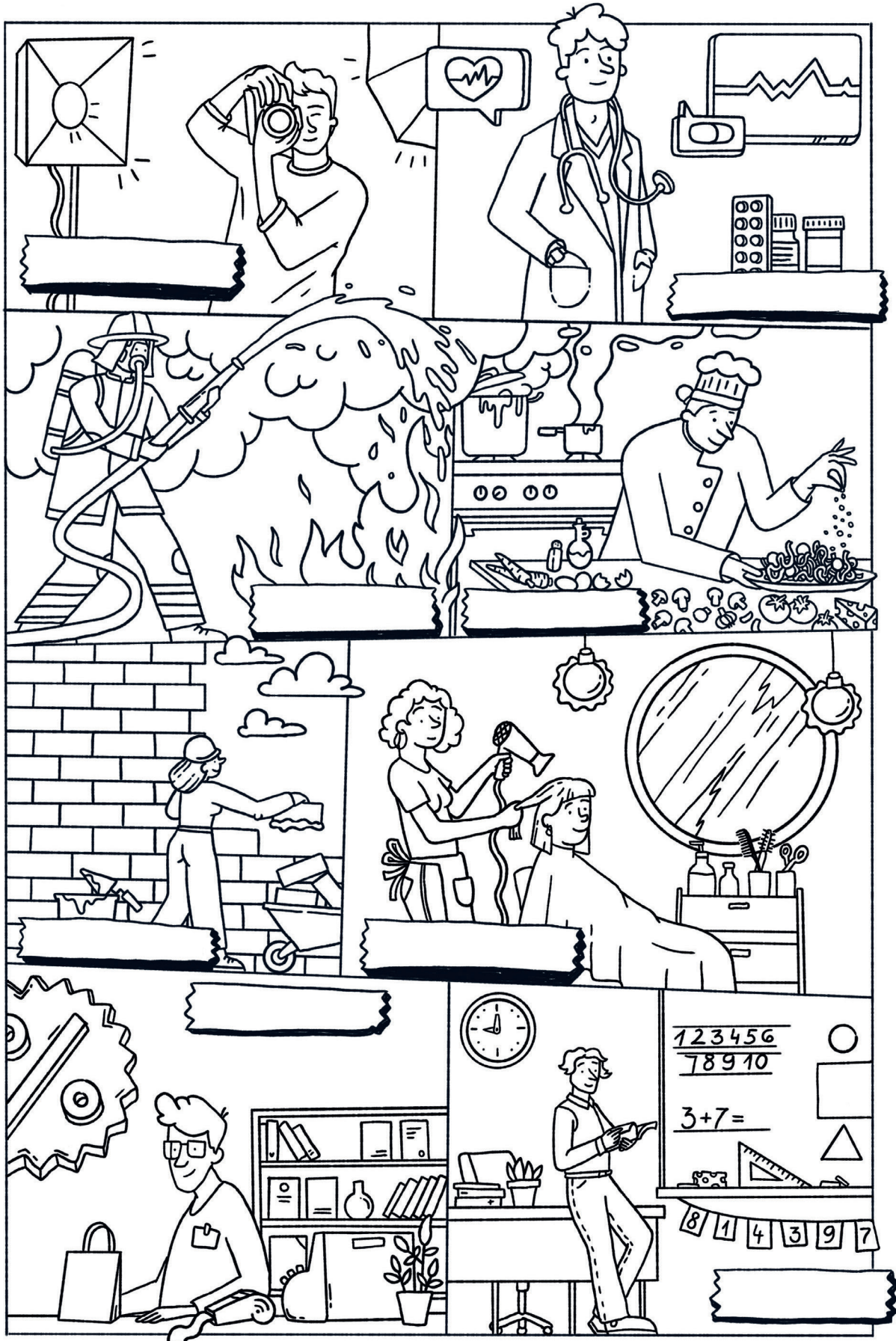
3. ülesanne: VALI ÕIGE TEE

Leia labürintis õige tee, et münt jõuaks rahakotti.

4. ülesanne: LEIA AMETID

Nagu juttu oli, saab raha teenida väga erinevate ametitega. Värvi pildid ja kirjuta iga pildi juurde ametinimetus.

3. Vajadused ja soovid

Kuidas me ka ei tahaks, ei saa me kõike osta, sest raha pole lõputult. Seetõttu tulebki vahet teha vajadustel ja soovidel.

Vajadused tähistavad asju, milleta me elada ei saa. Vajadused on näiteks toit, vesi, riided ja elukoht. Soovid on asjad ja teenused, mis ei ole ellujäämiseks vajalikud. Soovid on kui unistused, mida võib olla palju ja erinevaid. Näiteks valmistavad rõõmu uued asjad, nagu jalgratas, mänguasjad, kinos käimine ning sõpradega kohvikus kakao joomine.

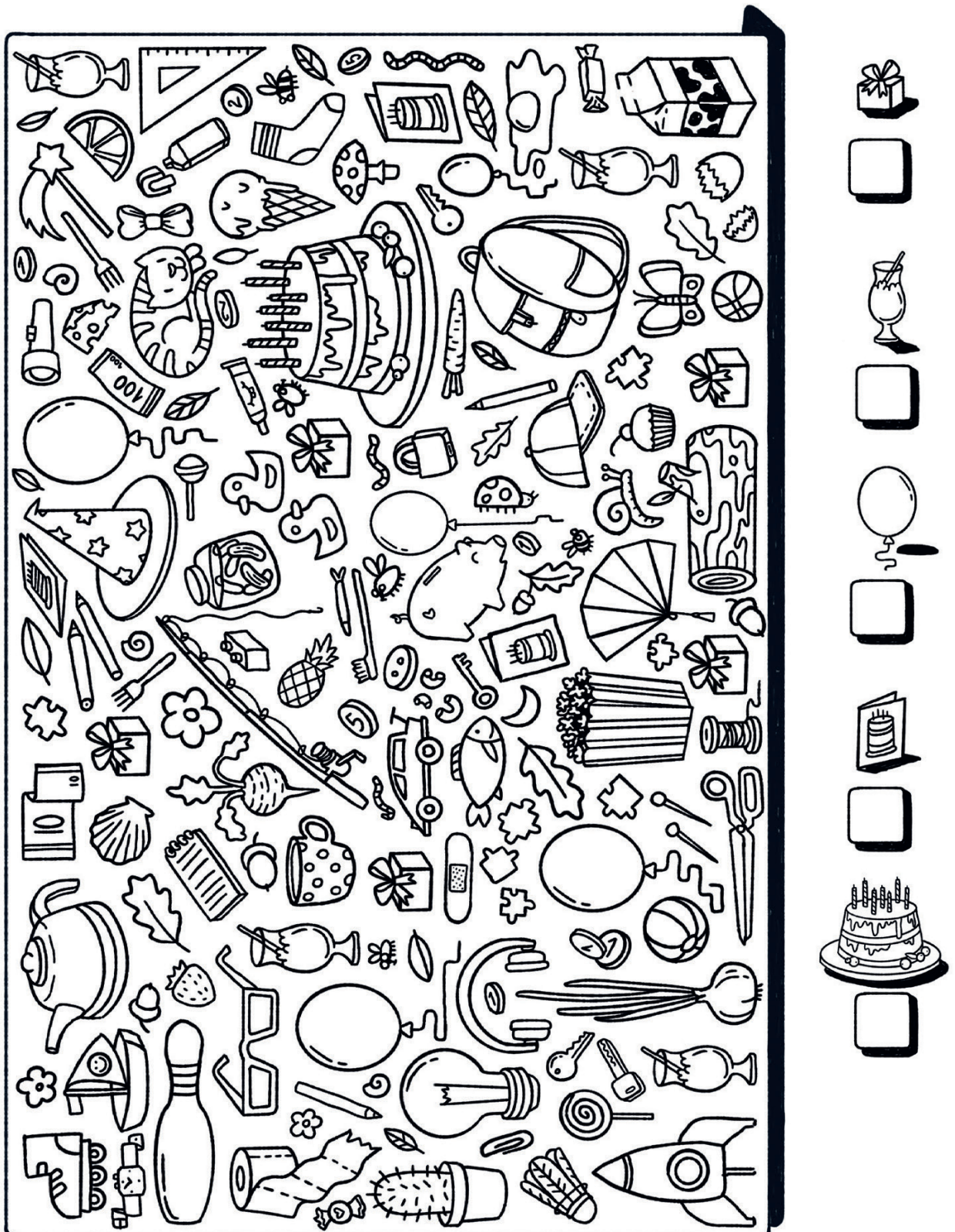
Rahaga tuleb targalt ümber käia. Kuna raha ei kasva puu otsas, vaid seda saab ainult teenida, peame kulutused hoolega läbi mõtlema. Tavaliselt hoolitseme kõigepealt vajaduste eest ning kui raha üle jääb, siis ka soovide eest. Soovide täitmist saab piirata ja edasi lükata, mis tähendab, et nende arvelt saab raha kokku hoida.

Kuula Spotifyst, YouTube'ist või loe Swedbanki blogist juttu „Võlumetsa aarded“.

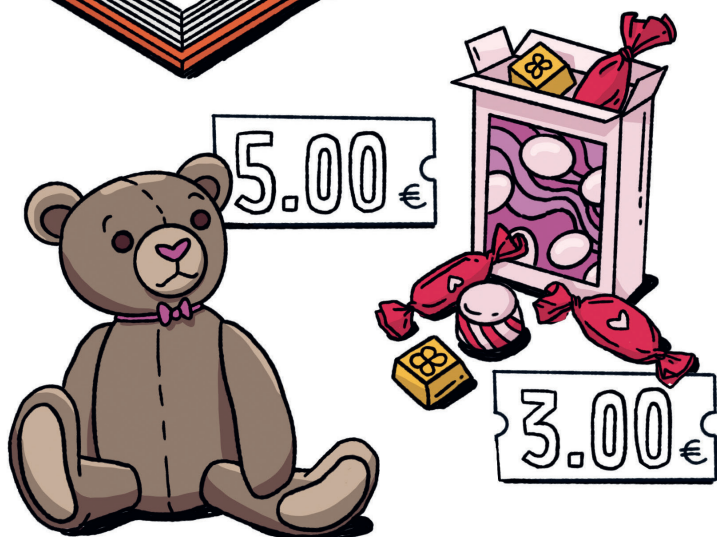
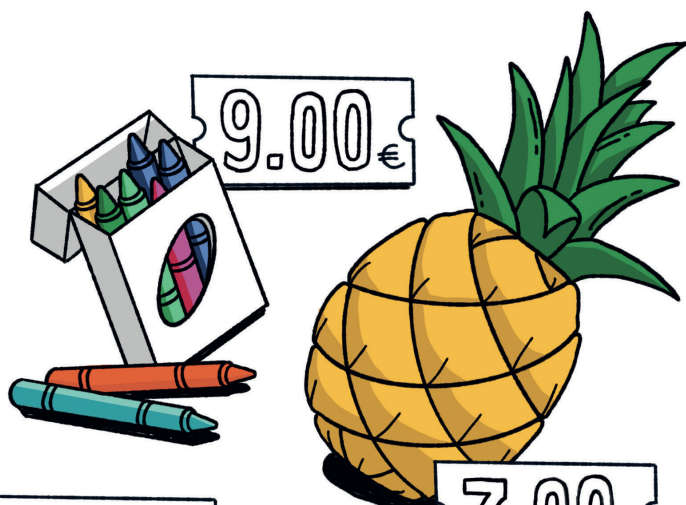
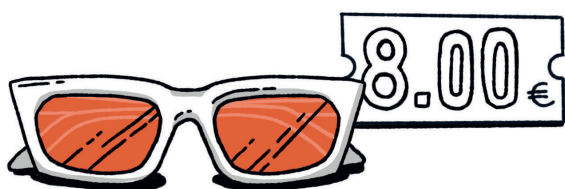
1. ülesanne: PLAANIDE TEGEMINE

Selleks, et poes jõuaksid ostukorvi ainult vajalikud asjad, on kasulik koostada ostunimekiri. Aita Kadri emal aru saada, mitu kingitust, mahlaklaasi, õhupalli, peokutset ja torti kavatseb Kadri sünnipäevaks osta. Leia need pildilt üles, värvi ära ja kirjuta igasse kasti õige arv. Kuidas Kadril planeerimine õnnestus?

2. ülesanne: LEIA VAJAMINEV RAHA

Ema annab Kadriale asjade ostmiseks münte. Ühenda iga asi müntidega, et Kadri saaks need ära osta. Vaata, kui palju miski maksab.

3. ülesanne: KAS VAJADUS VÕI SOOV?

Kadri perel on koer. Lemmikloom tähendab pere jaoks lisakulutusi. Millised neist on vajadused ja millised on soovid?

4. Tark kulutamine

Kas raha on kergem teenida või kulutada? Sageli tundub, et raha kulub kiiresti ja kergesti, mistõttu tekib pärast tarbetuid kulutusi kahetsus, et rahaga võiks ju tegelikult nutikamalt ümber käia.

Targalt kulutamine polegi aga nii lihtne, sest selleks peab aru saama, mis on tõeliselt vajalik. Rahatark mõtlemine õpetab eristama vajadusi ja soove ning panema millegi suurema jaoks raha kõrvale.

Alustada võiks väikestest asjadest. Näiteks enne poodi minekut oleks hea vajalikud asjad üles kirjutada, sest siis kulub ainult nii palju kui vaja. Poes püüavad pilku paljud ahvatlused, kuid ostunimekiri tuletab meelde, miks me üldse poodi läksime.

Kuula Spotifyst, YouTube'ist või loe Swedbanki blogist juttu „Poepäev“.

1. ülesanne: KOOSTA POENIMEKIRI

Kadri ja Gustav teavad, et poenimekirjas ei peaks olema ainult maiustused, vaid ka tervislik toit ja muud vajalikud asjad.

Kirjuta, mida sa pildil näed.

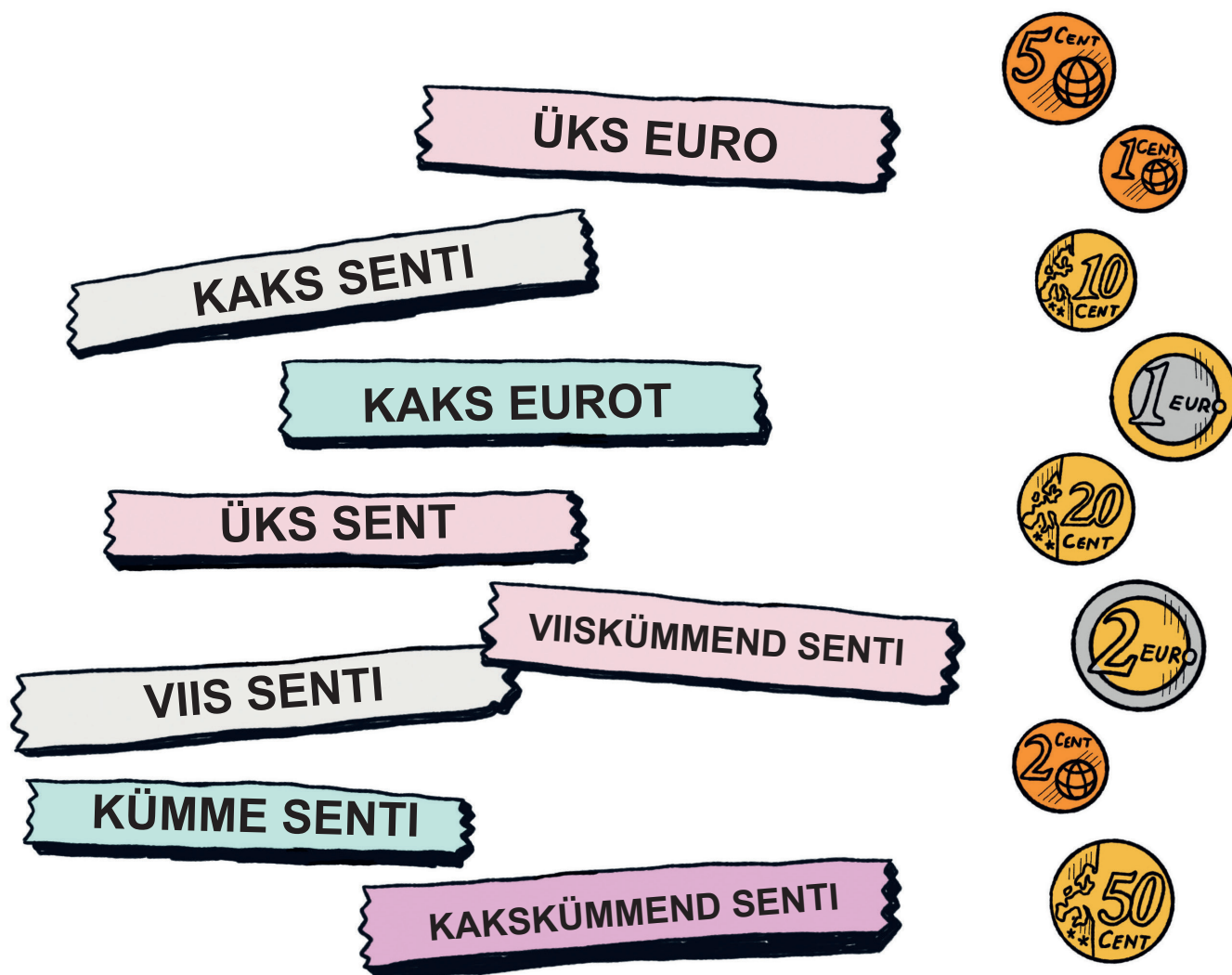
Värvi pildil olevad asjad juhendi järgi ära.

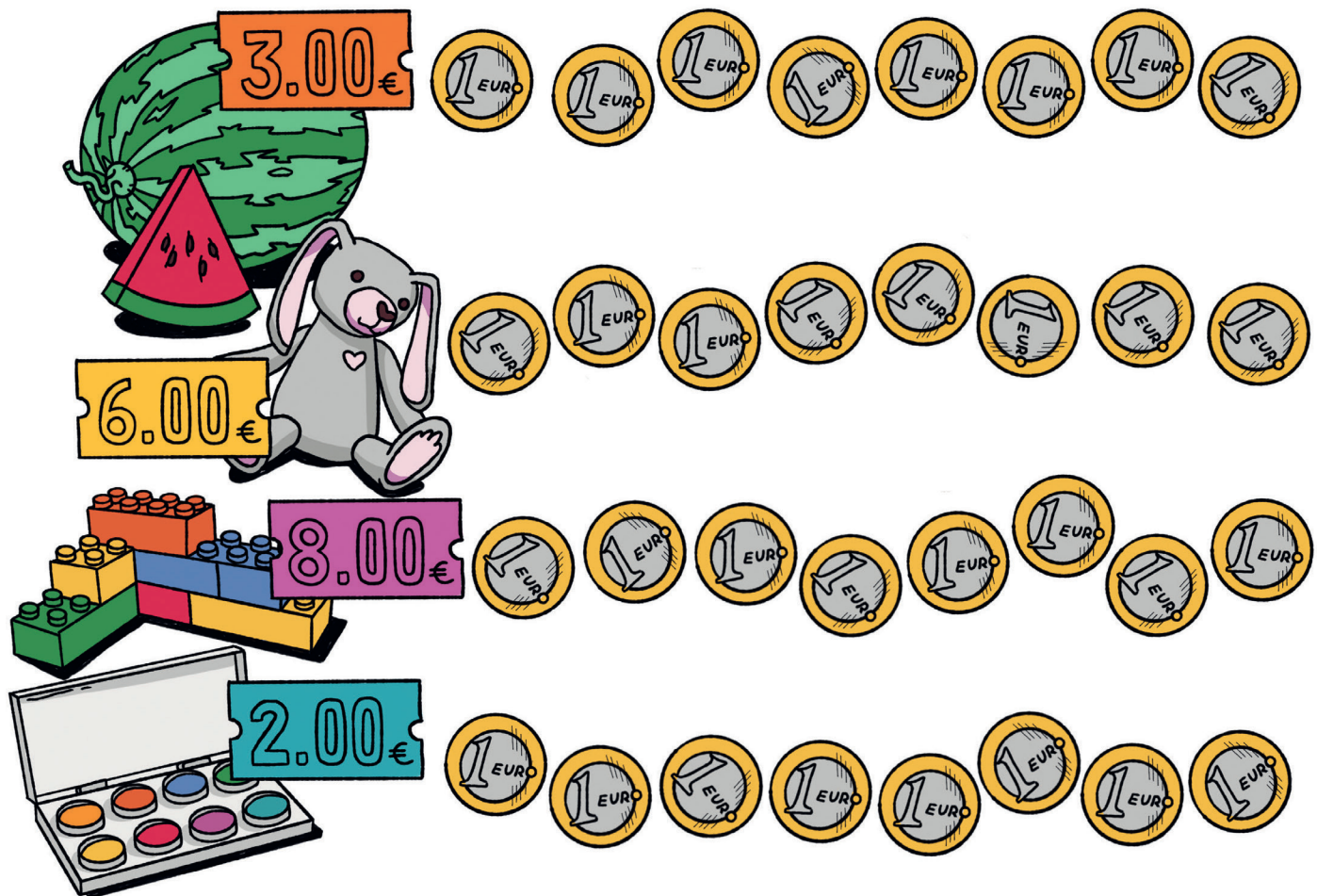
Mida võiks veel ostunimekirja lisada? Mõtiskle, mida on tervislik ja mõistlik hommikuks, lõunaks ja õhtuks süüa.

2. ülesanne: KAS TUNNED MÜNTE?

Selleks, et poes arveldada, tuleb teada, kuidas mündid välja näevad. Ühenda iga münt selle nimetusega.

Aita Gustavil poes käia ja tõmba õigetele hindadele ring ümber.

5. Säästmine ja eesmärkide saavutamine

Vajadusi on palju ning soove pea lõputult. Aeg-ajalt tahame ikka midagi enamat – midagi uut, midagi huvitavat. Kõige jaoks ei jätku kahjuks raha. Mõnikord peame valima, kas kulutame raha kohe ära ja ostame midagi väikest, või siis kogume ning ostame hiljem midagi suurt, millest oleme pikalt unistanud.

Raha kogumine nõuab aega ja kannatust, aga mida rohkem me kogume ja mida rutem kogumist alustame, seda kiiremini saavutame eesmärgid.

Kuula Spotifyst, YouTube'ist või loe Swedbanki blogist juttu „Unistuste jaoks kogumise tähtsus“.

1. ülesanne: USINAD KOGUJAD

Gustav ja Kadri panevad igal kuul raha kõrvale, et oma unistused teoks teha. Loe raha kokku ja tee kasti linnuke, kumb lastest on sel kuul olnud tublim.

JAANUAR	

VEEBRUAR	

MÄRTS	

APRILL	

MAI	

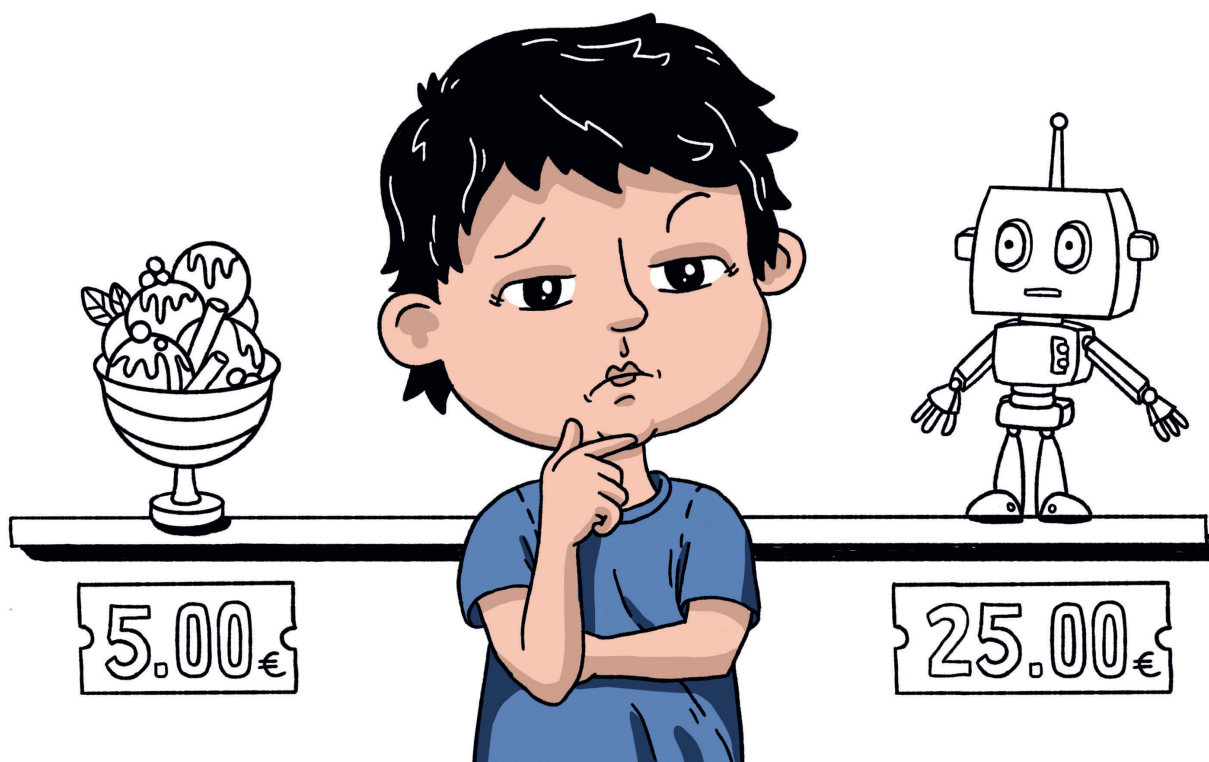
2. ülesanne: LEIA ERINEVUSED

Gustavil on seinal plakat oma unistusest, mille jaoks ta raha kogub. Mõne aja pärast täiendab ta plakatit väikeste muudatustega. Vaata pilte ja leia 10 erinevust.

3. ülesanne: MAIUS VÕI UNISTUS?

Kui vanemad annaksid sulle 5 eurot nädalas, siis mida sa selle rahaga teeksid? Kas ostaksid suure maitsva jäätise või jätaksid raha alles, paneksid ka järgmistel nädalatel taskuraha kõrvale ja ostaksid siis midagi suuremat? Tõmba oma valikule ringi ümber ja värvi see ära.

4. ülesanne: JOONISTA OMA SOOV

Kas sul on mõni unistus, mille ostmiseks tahaksid raha koguda? Joonista sellest pilt. Selle töövihiku lõpust leiad sildi. Lõika see välja, kaunistä ära ja kleebi hoiupurgile. Pane iga kuu natuke raha hoiule ning see unistus täitubki kiiremini!

Sa oled väga tubli, et ülesanded ära lahendasid! Nüüd teadki, mis on raha, millised on rahaliigid, kuidas raha teenitakse ning kuidas seda targalt kulutada. Nendest teadmistest on Sulle tulevikus kasu, sest raha kuulub igapäevaelu juurde.

Selle tubli töö eest saad diplomi. Pea meeles, et kui tahad hakata oma soovi täitmiseks kohe raha koguma, leiad töövihiku lõpust sildi, millele võid kirjutada oma unistuse, ning kleepida siis sildi rahakassale. Olgu Sinu rahamaailma teekond põnev ja ohutu!

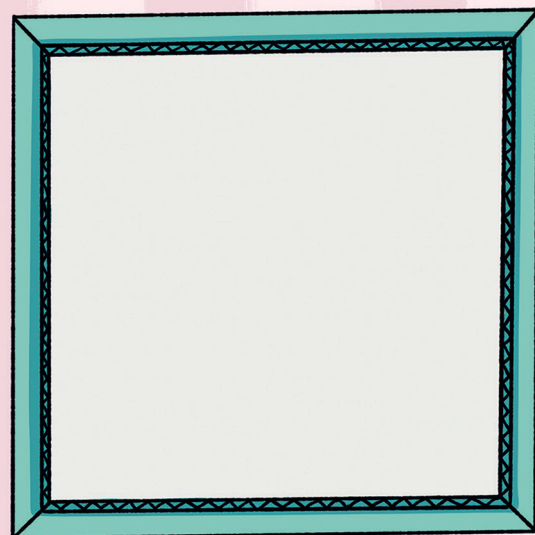
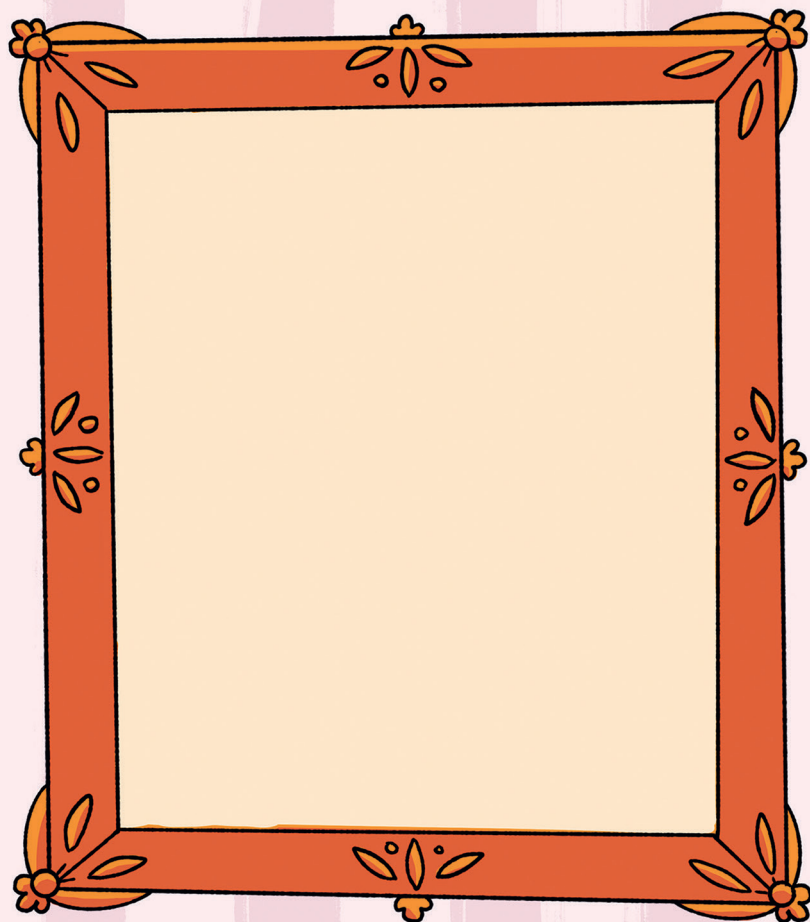
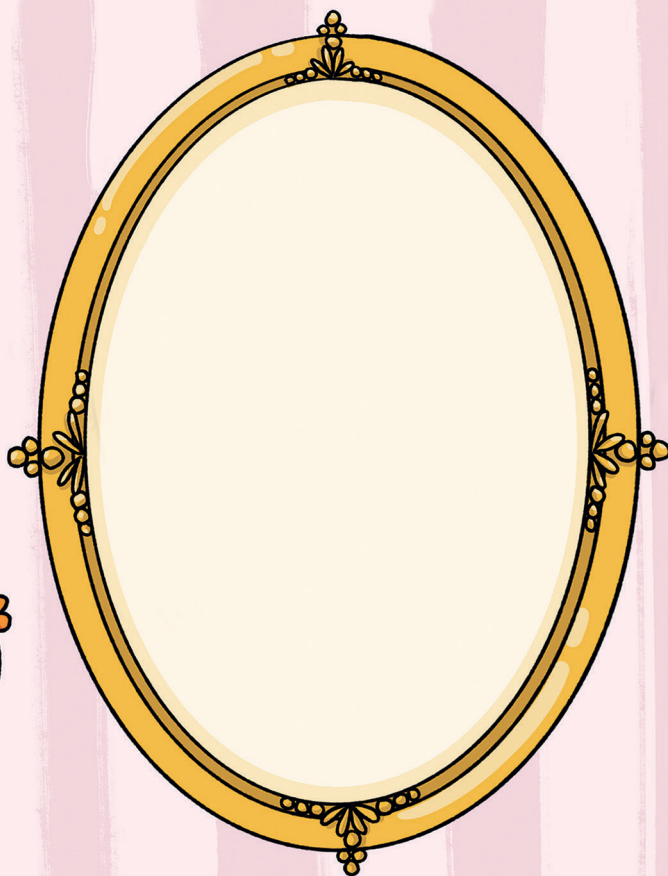
DIPLOM

Palju õnne!

Nüüd oled tõeline rahatark!

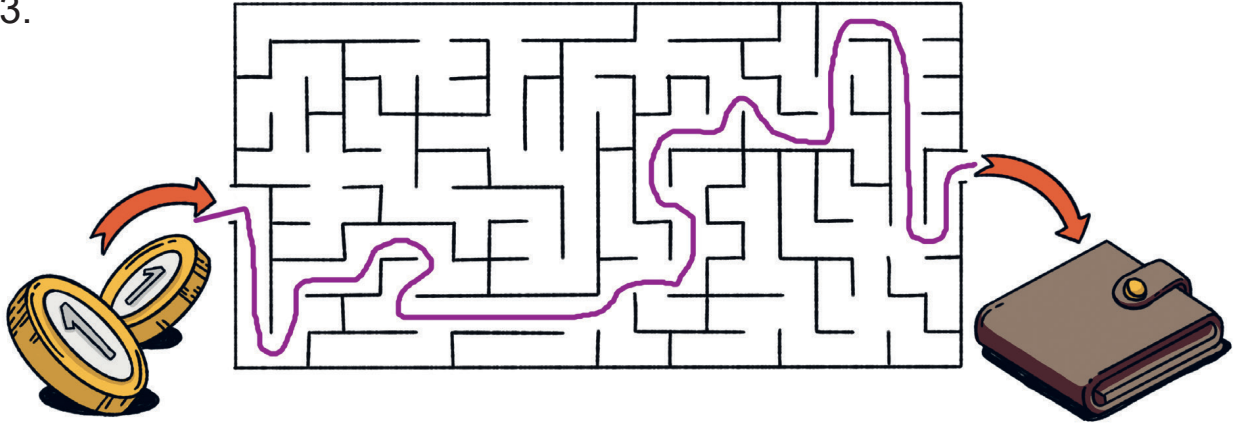
Meisterda päris oma rahakassa. Kõigepealt leia sobiva suurusega purk või karp. Seejärel vali nende siltide seast välja oma lemmik, lõika see välja, kirjuta keskele oma unistus ning kui soovid, kaunista silt ka ära. Kleebi silt purgile või karbile ning võidki asuda sinna oma unistuse täitmiseks raha koguma!

VASTUSED

2.2. Õiged sõnad on: taskuraha, palk, kingitus, maksed, töötasu, töökoht, summa, münt, rahakassa ja euro.

2.3.

2.4. Pildidel kujutatud ametid on fotograaf, arst, tuletõrjuja, kokk, ehitaja, juuksur, müüja ja õpetaja.

3.1.

3.3. Vajadused on koeratoit, jalutusrihm, hambavitamiinid, vaktsiinid ohtlike haiguste vastu, loomaarsti visiit; soovid on koeralelu, niisked salvrätid käppade puhastamiseks, uus koerajakk, koerajuuksuri külustus.

5.2.

